

Zarządzenie nr OR.120.24.2024 r.
Burmistrza Miasta Darłowo
z dnia 14 października 2024 r.

**w sprawie wdrożenia „Standardów Ochrony Małoletnich” w Urzędzie Miejskim
w Darłowie**

Na podstawie art. 22b i 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (j. t. Dz. U. z 2024 r. poz. 560) oraz art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) zarządza się, co następuje :

§1

Wprowadza się w Urzędzie Miejskim w Darłowie „Standardy Ochrony Małoletnich”, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§2

Obowiązuje się wszystkich pracowników Urzędu Miejskiego w Darłowie do zapoznania się ze „Standardami Ochrony Małoletnich” oraz postępowania zgodnego z ich treścią.

§3

Wykonanie zarządzenia powierza się kierownikom referatów i biur Urzędu Miejskiego w Darłowie.

§4

„Standardy Ochrony Małoletnich” podlegają udostępnieniu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Darłowie oraz wywieszeniu w widocznym miejscu w Urzędzie Miejskim w Darłowie.

§5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

Z up. BURMISTRZA
Tomasz Bobin
SEKRETARZ MIASTA

Załącznik nr 1 do zarządzenia
nr OR.120.24.2024 z dnia 14.10.2024 r.
w sprawie wdrożenia „Standardów Ochrony
Małoletnich” w Urzędzie Miejskim w Darłowie

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH UCZESTNICZĄCYCH W DZIAŁALNOŚCI PROWADZONEJ PRZEZ URZĄD MIEJSKI W DARŁOWIE

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników w zakładzie pracy jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje osobę małoletnią z szacunkiem oraz uwzględnia jej potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletniego przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa i zgodnie z przepisami wewnętrznymi danej szkoły oraz swoimi kompetencjami.

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§1. Ilekroć w niniejszym dokumencie mowa o :

1. Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Miejski w Darłowie;
2. Burmistrzowi – należy przez to rozumieć Burmistrza Miasta Darłowo;
3. Małoletnim – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
4. Pracownikowi – należy przez to rozumieć każdą osobę zatrudnioną lub współpracującą z Urzędem Miejskim w Darłowie, bez względu na formę, w tym w szczególności pracownika, zleceniobiorcę, wykonawcę, praktykanta, wolontariusza, stażystę itp., którzy z racji pełnionej funkcji lub wykonywanych zadań mają lub mogą mieć kontakt z małoletnimi;
5. Rodzicowi – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską, a jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
6. Opiekunowi – należy przez to rozumieć opiekuna prawnego;
7. Krzywdzeniu małoletniego - należy przez to rozumieć każde zachowanie względem małoletniego, które stanowi wobec niego czyn zabroniony. Oprócz tego krzywdzeniem jest zaniedbanie (zamierzone lub niezamierzone), działanie lub zaniechanie, a także każdy jego rezultat, skutkujący naruszeniem praw, swobody, dóbr osobistych małoletniego i zakłóceniem jego rozwoju;
8. Przemocy fizycznej – należy przez to rozumieć każde celowe użycie siły fizycznej skierowane przeciwko innej osobie, w szczególności bicie, popychanie, szarpanie;
9. Przemocy psychicznej – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowania w stosunku do małoletniego, mający na celu wywołanie u niego

- pogorszenia samopoczucia/samooceny, spowodowanie poczucia zagrożenia, w szczególności zachowanie polegające na wyśmiewaniu małoletniego, karanie przez odmowę szacunku/zainteresowania, stała krytyka, izolacja społeczna, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb;
10. Przemocy seksualnej – należy przez to rozumieć każdą formę zaangażowania innej osoby w aktywność seksualną, na którą nie wyraża ona zgody lub nie jest w stanie w pełni zrozumieć, wyrazić i udzielić świadomej zgody;
  11. Standardach – należy przez to rozumieć niniejszy dokument wraz z załącznikami.

ROZDZIAŁ II

OBOWIĄZYWANIE STANDARDÓW

- §2. 1. Standardy ochrony małoletnich to zasady dotyczące zabezpieczenia małoletnich przed wszelkimi formami krzywdzenia.
2. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi, określone przez Standardy, obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy, a także każdą dorosłą osobę mającą kontakt z małoletnimi znajdującymi się pod opieką pracowników Urzędu Miejskiego w Darłowie, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą Urzędu i/lub na jej terenie.
  3. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik Nr 1 do Standardów.
  4. Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z uwzględnieniem niniejszych Standardów, w szczególności w przypadku pracowników mających bezpośredni kontakt z małoletnimi Burmistrz przeprowadza weryfikację w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

ROZDZIAŁ III

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI POMIĘDZY PRACOWNIKAMI URZĘDU A MAŁOLETNIM

- §3. Ustala się następujące zasady komunikacji między pracownikiem a małoletnim :
1. komunikacja między pracownikiem a małoletnim powinna być prowadzona z zachowaniem szacunku, cierpliwości, uważności i zrozumienia,
  2. odpowiedzi i informacje udzielane małoletnim powinny być udzielane w sposób adekwatny do ich wieku i sytuacji,
  3. komunikacja z małoletnim powinna się odbywać w sposób, który nie będzie go zawstydział, lekceważył ani obrażał,
  4. pracownik nie może krzyczeć na małoletniego, z wyjątkiem szczególnych przypadków wynikających z bezpieczeństwa małoletniego,
  5. pracownik jest zobowiązany do każdorazowego poinformowania małoletniego o decyzjach podejmowanych w stosunku do niego oraz wyjaśnienia mu ich podstaw,

a podejmowanie decyzji dotyczących małoletniego powinno następować z poszanowaniem jego godności i w miarę możliwości uwzględniać jego oczekiwania.

§4. 1. Małoletni ma prawo do poszanowania prywatności. Pracownicy podejmują działania z uwzględnieniem tej zasady.

2. Pracownik nie może ujawniać informacji dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych. W szczególności informacje te obejmują wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

3. Pracownik nie może utrwalać wizerunku małoletnich (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich. Utrwalanie wizerunku małoletnich jest możliwe wyłącznie na potrzeby Urzędu oraz za zgodą rodzica lub opiekuna, która jest udzielana w formie pisemnej. Pracownik jest zobowiązany każdorazowo do poinformowania rodzica lub opiekuna oraz małoletniego o celu utrwalenia wizerunku.

§5. 1. W obecności małoletnich zabronione są jakiegokolwiek niestosowne zachowania, w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów lub żartów, obraźliwe uwagi pod adresem małoletniego lub innych osób, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności lub atrakcyjności seksualnej, nadużywanie w stosunku do małoletniego władzy, używanie w stosunku do małoletniego jakiegokolwiek formy przemocy.

2. Zabronione jest krzywdzenie małoletnich w jakiegokolwiek formie. Przykładowe zachowania uznawane za krzywdzenie oraz symptomy występujące w przypadku krzywdzenia zawiera załącznik Nr 2 do Standardów.

3. Pracownikowi, zarówno w pracy, jak i poza nią, nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

4. Pracownikowi nie wolno proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich.

5. Pracownikowi nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani rodziców/opiekunów małoletniego.

6. Pracownikowi nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub rodziców/opiekunów małoletniego, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

§6. 1. Pracownicy są zobowiązani do równego traktowania małoletnich ze względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.

2. Pracownicy są zobowiązani do unikania faworyzowania małoletnich bez względu na przyczynę.

§7. 1. Dopuszczalny jest fizyczny kontakt pracownika z małoletnim, który jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, tj.:

- 1) jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie,
- 2) uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

2. Pracownik dokonując oceny stosowności kontaktu fizycznego z małoletnim kieruje się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny.

3. Pracownikowi nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego. Pracownik nie może dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

4. Pracownik nie powinien angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi, czy brutalne zabawy fizyczne.

5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego pracownik jest zobowiązany do wykonywania ich z zastosowaniem niezbędnego kontaktu fizycznego z małoletnim przy udziale lub w obecności innego pracownika.

§8. 1. Kontakt pracowników z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie ich obowiązków.

2. Zabronione jest zapraszanie małoletnich do miejsca zamieszkania pracownika, spotkania się z nimi poza godzinami pracy, utrzymywanie kontaktów z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów.

ROZDZIAŁ IV

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA SYMPTOMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH

§9. 1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia małoletnich. Przykładowe symptomy krzywdzenia zawiera załącznik Nr 2 do Standardów.

2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Burmistrzowi lub koordynatorowi wyznaczonemu przez Burmistrza.

3. Burmistrz lub koordynator dokonują zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie. Dalszy tok postępowania, w tym przygotowanie planu wsparcia małoletniego, leży w kompetencjach instytucji wskazanej powyżej. Plan wsparcia małoletniego powinien być rozpisany w sposób jasny, konkretny i wykonalny. Plan powinien być mierzalny tj. pozwalać na weryfikację czy cel lub poszczególne etapy zostały osiągnięte oraz określać jakie inne organizacje i podmioty należy zaangażować w pomoc małoletniemu.

4. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, czy ich niewydolności wychowawczej, właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.

5. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia małoletniego należy uzupełnić Kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik Nr 3 do Standardów.

6. Kartę interwencji przesyła się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie.

§10. 1. Zagrożenie dobra małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.

2. Na potrzeby niniejszych Standardów przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich:

- 1) popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad małoletnim),
- 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,
- 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

3. Na potrzeby niniejszych Standardów wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę małoletniego przez:

- 1) osoby dorosłe (pracowników, inne osoby trzecie, rodziców/opiekunów prawnych),
- 2) innego małoletniego.

§ 11. 1. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu

uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie ratunkowe).

2. Poinformowania służb dokonuje pracownik wyznaczony przez Burmistrza, niezwłocznie po poinformowaniu przez pracownika, który powziął informację o zagrożeniu, i następnie wypełnia Kartę interwencji.

3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego (krzywdzenie rówieśnicze), np. na zajęciach grupowych, należy przeprowadzić rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie, a także oddzielnie z małoletnim

poddawanych krzywdzeniu. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu.

4. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego krzywdzonego. Ustalenia są spisywane w Karcie interwencji. Dla małoletniego krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne Karty interwencji.

5. Kartę interwencji należy przekazać Burmistrzowi, bądź osobie wyznaczonej przez Burmistrza.

ROZDZIAŁ V

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW

§12. 1. Wyznacza się Kierownika Referatu Oświaty i Spraw Społecznych w Urzędzie na koordynatora odpowiedzialnego za stosowanie, przygotowanie pracowników do stosowania Standardów, przyjmowanie zgłoszeń od pracowników mających kontakt z małoletnimi oraz od poszkodowanych i monitorowanie stosowania Standardów, zwanego dalej „koordynatorem”.

2. Koordynator powinien:

- 1) posiadać umiejętności organizacyjne oraz analityczne,
- 2) posiadać wykształcenie lub stosowne przygotowanie do pełnienia tej funkcji,
- 3) wyróżniać się empatią i zrozumieniem problemów dzieci,
- 4) umieć komunikować się z dziećmi w sposób dostosowany do ich wieku i rozwoju,
- 5) charakteryzować się spokojem i poszanowaniem wśród dzieci oraz pracowników,
- 6) posiadać pozytywną ocenę pracy.

§13. 1. Koordynator jest odpowiedzialny także za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały jej naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.

2. Burmistrz wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie Standardów poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu.

3. Koordynator odpowiada za przechowanie ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

§14. 1. W ramach prowadzonej przez Miasto Darłowo działalności oraz wobec szeregu działań i aktywności organizowanych przez Miasto Darłowo, dopuszcza się wykonawców zewnętrznych do świadczenia usług dla i na rzecz dzieci, które to usługi zostały zlecone przez Miasto Darłowo i z uwagi na charakter świadczenia i/lub usługi zachodzi lub nawet potencjalnie może zajść kontakt z dziećmi.

2. Przez wykonawcę zewnętrznego, uważa się każdy podmiot uprawniony do prowadzenia działalności niezależnie od jej formy, który na skutek porozumienia, umowy bądź jakiegokolwiek innej formy regulującej świadczenie, prowadzi na rzecz Miasta Darłowo świadczenia i/lub realizuje usługi podczas, których z uwagi na charakter tychże świadczeń i/lub usług zachodzi lub nawet potencjalnie może zajść kontakt z dziećmi.

3. Każdorazowo wymaga się, aby wykonawcy zewnętrznym, np. realizując usługę dowozu dzieci do placówek oświatowych, świadcząc usługi opiekuńcze (w tym także w obszarze imprez okolicznościowych organizowanych przez Miasto, podczas których zleca się wykonawcom zewnętrznym opiekę na dziećmi, organizację dla dzieci wszelkich aktywności, gier, zabaw itp.), w przypadku posiadania takiego obowiązku wynikającego z przepisów prawa, w tym ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, samodzielnie opracowali i wdrożyli standardy ochrony małoletnich, jak również weryfikowały swoich pracowników, dopuszczanych do opieki nad dziećmi i do nawet potencjalnego kontaktu z dziećmi, pod kątem Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym.

4. W nawiązaniu do ust. 3, Miasto Darłowo wprowadza odpowiednie wymagania w umowach zawieranych pomiędzy Miastem Darłowo a wykonawcami zewnętrznymi, gdzie obowiązek weryfikacji pracowników wykonawców zewnętrznym spoczywa na wykonawcach zewnętrznym.

5. Opracowanie i wdrożenie standardów ochrony małoletnich u podmiotów zewnętrznym świadczących usługi dla i na rzecz dzieci, które to usługi zostały zlecone przez Miasto Darłowo i z uwagi na charakter świadczenia i/lub usługi zachodzi lub nawet potencjalnie może zajść kontakt z dziećmi, spoczywa w całości na wykonawcach zewnętrznym, zaś Miasto Darłowo zobowiązane jest do weryfikacji stanu posiadania standardów i sposobu ich realizacji np. poprzez oświadczenie składane przez wykonawców zewnętrznym w zakresie wdrożenia, aktualizacji czy przestrzegania standardów obowiązujących u wykonawców zewnętrznym.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE

§15. 1. Standardy są dostępne dla pracowników, małoletnich i ich opiekunów, w szczególności poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.

2. Z uwagi na brak dostępu do sieci Internet dla małoletnich na terenie Urzędu, nie wprowadza się zasad korzystania z urządzeń, ani procedur ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

3. Zauważone na terenie Urzędu szkodliwe i niedozwolone treści należy zgłaszać do Koordynatora.

Z up. BURMISTRZA
Tomasz Bobin
SEKRETARZ MIASTA

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO STANDARDÓW
OCHRONY MAŁOLETNICH W URZĘDZIE
MIEJSKIM W DARŁOWIE

Darłowo, dnia .....

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(referat)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że w całości zapoznałem/am się z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich” w Urzędzie Miejskim w Darłowie i zobowiązuję się do ich przestrzegania oraz stosowania zasad i procedur.

.....
(podpis pracownika)

Z up. BURMISTRZA

Tomasz Bobin
SEKRETARZ MIASTA

PRZYKŁADOWE FORMY KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH ORAZ SYMPTOMY POZWALAJĄCE NA JEGO ROZPOZNANIE

Krzywdzenie dziecka to każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja Światowej Organizacji Zdrowia, WHO).

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1. Przemoc fizyczna - przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Nieprzypadkowe zranienie, polegające na przykład na: popychaniu, szarpaniu, policzkowaniu, szczypaniu, kopaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewaniu wrzątkiem lub substancjami żrącym, użyciu broni, ostrych narzędzi. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

- 1) ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
- 2) okrągłe punktowe poparzenia,
- 3) opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- 4) skarpetkowe odparzenia,
- 5) siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu,
- 6) lęk przed rozebraniem się,
- 7) lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- 8) strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- 9) nadmierna apatia lub agresja,
- 10) noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

Zalecane zachowanie - wzmożony nacisk na obserwację symptomów i zachowania dziecka, jeśli małe nie mówi.

2. Przemoc psychiczna - chroniczna, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

Formy przemocy psychicznej:

- 1) niedostępność emocjonalna,
- 2) zaniechanie emocjonalne,
- 3) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- 4) nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- 5) niedostrzeganie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

Objawy przemocy psychicznej:

- 1) zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- 2) psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),
- 3) moczenie i zanieczyszczanie się,
- 4) ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,

- 5) brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
  - 6) depresja, fobie, lęki,
  - 7) zachowanie destrukcyjne,
  - 8) kłopoty z kontrolą emocji,
  - 9) poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
  - 10) problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.
3. Wykorzystanie seksualne - włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.
4. Zaniedbywanie - chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub niespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Objawy zaniedbania:

- 1) częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
- 2) wagarowanie,
- 3) brak przyborów szkolnych,
- 4) ubiór nieadekwatny do pory roku,
- 5) niedożywienie,
- 6) zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- 7) pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci), niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
- 8) apatia, bierność.

Z up. BURMISTRZA

Tomasz Bobin
SEKRETARZ MIASTA

ZAŁĄCZNIK NR 3 DO STANDARDÓW
OCHRONY MAŁOLETNICH W URZĘDZIE
MIEJSKIM W DARŁOWIE

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko	
Przyczyna interwencji	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia	
Opis podjętych działań innych niż interwencja	
Spotkania z rodzicami/opiekunami małoletniego	
Forma podjętej interwencji	1. zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa 2. wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny 3. inny rodzaj interwencji - .....
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	
Wyniki interwencji : działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli Urząd uzyskał informacje	

Z up. BURMISTRZA

Tomasz Jooth
SEKRETARZ MIASTA